

EEN ECHT BEUKENBOS.

In mijn stuk over „de bossen van Nederland beschouwd uit een sociologisch oogpunt” werden in de Juni- en Juli-aflevering de verschillende bosassociaties, die in ons land voorkomen in het kort gekarakteriseerd. Daarbij werden ook enkele woorden gezegd over het zgn. *Fagetum calcareum*. Dit is een „echt beukenbos”, de boomlaag bestaat in hoofdzaak uit beuken, maar in tegenstelling met de beukenplantages van ons land verzuurt de bodem er niet en is daardoor met een dicht tapijt van allerlei kruiden bedekt. Dit *Fagetum calcareum* kan in ons Atlantisch klimaat slechts voorkomen op een kalkrijke bodem en is waarschijnlijk vroeger in Zuid Limburg wel te vinden geweest, zoals het nu nog in de omgeving van Aken voorkomt, maar tegenwoordig zijn er in ons land geen goede voorbeelden van bekend.

Ik zou in aansluiting aan het genoemde stuk hier iets willen zeggen over een tocht door enkele bossen van dit *Fagetum calcareum* type in Zuid Engeland.

De streek, ruim 50 km noordwestwaarts van Londen, is het graafschap Buckinghamshire. Dwars hierdoor loopt een reeks kalkheuvels, de Chiltern Hills, een 200 à 300 m hoog, met dalen waardoor kleine zijriviertjes van de Theems stromen, bronriviertjes met helder, snelstromend water. Het landschap heeft enige overeenkomst met ons Zuid-Limburg, met de dalen van Geul en Gulp, al ontbreken de steile rotslanden zoals langs de Geul bij Valkenburg, die trouwens ten dele onder menselijke invloed ontstaan zijn. In Buckinghamshire, o.a. in de omgeving van Wendover zijn de hellingen en toppen ten dele met beukenbossen bedekt; hier ligt het bekende landgoed van den minister president, Chequers.

Waar de bodem tamelijk hellend is, vertonen de beukenbossen het type van een *Fagetum calcareum*; op de meer vlakke terreinen dragen zij een enigszins ander karakter zoals later blijken zal.

Ik was er in het voorjaar, in Mei: de beuken waren juist volop in blad en de bodem was er met een tapijt van kruiden bedekt. Struiken zijn er weinig; hier en daar opslag van beuken, enkele haagbeuken en soms esdoorns (*Acer pseudo-platanus*); onder de bomen is de beuk nagenoeg alleenheerser en groeit er prachtig.

Onder de kruiden was meestal het bingelkruid verreweg overheersend, zodat men het een *Mercurialis perennis* facies van het *Fagetum calcareum* kan noemen. Daartussen hier en daar aronskelken (*Arum maculatum*) maar zonder vlekken, lievevrouwenbedstro (*Asperula odorata*), éénbloemig parelgras (*Melica uniflora*) en *Dentaria bulbifera*, een witlilabloemige Crucifeer met vingervormig ingesneden bladen en een vlezige, met schubben bedekte wortelstok. De laatste soort komt in ons land niet voor en is een typische karakterplant van het *Fagetum calcareum*.

Op sommige plaatsen was het breukkruid (*Sanicula europaea*) vrij talrijk, op andere de grote veldbies (*Luzula silvatica*) of op wat vochtiger plaatsen *Primula*'s (*Primula acaulis* en *officinalis*). Kenmerkend voor de associatie was ook de amandelvormige wolfsmelk (*Euphorbia amygdaloides*), in ons land een grote zeldzaamheid. Gele dove-netel (*Galeobdolon luteum*) en heksenkruid (*Circaea lutetiana*), hoewel niet zo karak-

EEN ECHT BEUKENBOS ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ 145

teristiek voor het *Fagetum calcareum* stonden er ook vrij veel, maar tot mijn spijt waren het peperboompje (*Daphne Mezereum*) en de mooie Orchidee, het bosvogeltje (*Cephalanthera rubra*), die wel eens als karakteristiek genoemd worden, bij mijn vluchtig bezoek niet te ontdekken.

Duidelijk bleek, dat waar de bodem vlakker was, de bovenlagen (A en B laag) klaarblijkelijk veel meer uitgeloofd waren, zodat de kruidenflora van het *Fagetum calcareum* ontbrak; de dieper wortelende beuken stonden wel in de kalkbodem (C-laag). Op sommige plaatsen was dan de grond kaal, op andere begroeid met het speenkruid of met de wilde hyacinth (*Endymion nutans*), de zo geliefde „Blue bells” van de Engelsen. Die trad soms faciesvormend op en bloeide zo rijk, dat het uit de verte een blauw waas leek. Dan was als ondergroei ook de hulst te vinden, wat er wel voor pleit, dat de bodem vrij diep uitgeloofd was. Op die plaatsen was een niet nader te determineren braam dan de enige vertegenwoordiger van de kruiden. Enigermate is hier dus dezelfde tegenstelling als tussen de bossen op de hellingen en die op de heuveltoppen als in Epen.

Ik zou nog heel wat kunnen zeggen over de overgang van dit bos op de helling in de andere associaties op kalkbodem, waar o.a. de sleedoorn (*Prunus spinosa*), de meelbes of meelpeer (*Sorbus Aria*) en het zonneroosje (*Helianthemum vulgare*) toe behoren, maar dat zou ons veel te ver voeren. Het was mij er alleen om te doen om een denkbeeld te geven, hoe mooi zulk een echt beukenbos van West Europa in het voorjaar is. Jammer maar, dat het bij ons niet meer is te vinden.

TH. WEEVERS.

EEN NEST VAN PROSOPIS CONFUSA NYL.

(EEN ZGN. OERBIJTJE).

Nog volop bloeien de bramen.

De zon brandt fel; de glanzende bladeren van de braamstruiken kaatsen het helle licht flikkerend terug.

Er is een machtig beweeg van insecten rondom de witte bloemen, vooral veel vliegen komen, maar ook kevers, enkele wespen en wilde bijtjes. Onder deze laatste zijn er van zeer klein formaat en bijna geheel haarloos: de z.g. oerbijen uit het geslacht *Prosopis*.

De mannelijke diertjes kent men gemakkelijk aan de gele aangezichtsvlekken; de vrouwelijke missen deze vaak en (de grootte is slechts 5 à 6 mm) die moeten dan aan een nauwkeurig onderzoek worden onderworpen, om ze als vertegenwoordigsters van 't geslacht *Prosopis* te herkennen.

Heel vaak ook kan men *Prosopis* vangen op distels en prei-bloemen, vaak met meer succes nog dan op braam.

Hebt ge een beetje geluk, dan is het niet onmogelijk dat ge ook het nest van deze diertjes te zien krijgt. Daarvoor is het nodig, dat ge tussen de levende braamstengels